

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

Din cauza sărbătorilor Paștelui, viitorul număr al *Dreptului* va eși Duminecă 17 Aprilie.

SUMAR:

Despre aval, de d-l C. N. Toneanu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II*: Olga Ritoride cu Al. Ioachim și creditul funciar urban din București.

Curtea de apel din București, secțiunea III: M. B. Brăt cu Ana M. Papamih.

Judecătoria urbană ocolul I Galați: I. Silvestru cu N. I. Moroianu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Observație de S. R.*

DESPRE AVAL

(URMARE ȘI FINE)¹⁾

13. *Subrogațiunea dătorului de aval în drepturile posesorului cambiei.* — Avalantul care plătește, este subrogat în drepturile posesorului contra avalatului, obligațiilor anteriori și acceptant (art. 298 cod. com.)²⁾, nu însă și către obligații posteriori, contra cărora el, ca subrogat al posesorului, n'ar putea face nimic, căci ei l-ar depărtă, opunându-i responsabilitatea sa cambială.

Posesiunea protestului și a cambiei este destul a justifica dreptul de regres al avalantului, fiindcă el are prezumția că a satisfăcut pe creditor, fie cu plată, fie cu un fapt juridic echivalent; altfel, posesorul precedent nu s'ar fi desezisat de titlu, singurul instrument indispensabil pentru a-și cere creanța, dacă ar avea să mai ia ceva. Astfel cum funcționează titlurile de credit, nu face decât a întări prezumțiunea deja scrisă în dreptul comun (art. 1138 c. com.), după care remiterea titlului s'a făcut de

creditor spre a liberă pe debitor. Că deși codul comercial ordonă posesorului cambiei de a o restitui *achitată* (art. 318 cod. com.), trebuie însă să avem în vedere, de altă parte, că retragerea cambiei achitată este un drept, iar nu o obligațiune a debitorului, și nu i se poate face o culpă pentru că n'a cerut chitanță. Apoi, codul comercial nu obligă pe acela care exercită acțiunea cambială pe cale de regres să producă titlul achitat (art. 344) și atunci când sunt trimeri directe ale titlului făcute de posesor avalantului, chitanța e câteodată imposibilă, fiindcă atunci când posesorul trimite cambia avalantului, plata nu e încă făcută, și când acesta a plătit, nu poate să retrimite cambia posesorului ca să-i facă chitanță pe ea, căci îi trebuie să se îndrepteze contra avalatului și obligațiilor anteriori³⁾.

14. Avalantul este subrogat prin lege în toate drepturile posesorului cambiei, și deci în toate avantajile cu cari creanța sa eră întărită: garanții mobiliare și imobiliare, sentința deja obținută, executarea deja începută contra avalatului și obligațiilor anteriori, actele deja începute pentru lichidarea falimentului lor, etc.⁴⁾ Articolul 298 din codul comercial, care în dreptul civil își găsește aplicațiunea în art. 1670, care dispunând că «dătorul de aval care plătește cambia ajunsă la scadență, este subrogat în drepturile posesorului către persoana pentru care avalul a fost dat», nu face altceva decât reproduce principiul de drept comun scris în art. 1108 c. civil, care prevede că subrogarea are loc de

1) *Văzi Dreptul* No. 22 din 1911.

2) Vidari, t. VII, No. 6831.

N. R.

3) Vivante, t. III, No. 1232.

4) Vivante, t. III, No. 1233.

drept... în avantajul aceluia care, fiind obligat cu alții sau pentru alții la plata datoriei, are interes de a o satisface». Or, dacă subrogațiunea avalantului în drepturile posesorului se face *ipso jure*, dacă plata prin subrogațiune este un institut juridic distinct de cesiune, deci pentru a face operantă subrogațiunea, nu e necesitate de o cesiune legală sau de vre-o declarațiune a judecătorului⁵⁾.

Posesorul cambiei e dator să conserve intacte aceste garanții pentru dătătorul de aval, căci altfel subrogațiunea ar fi iluzorie. El e posesorul titlului, lui deci îi incumbă obligația de a face toate actele necesarii pentru a conserva acțiunea; legea subordonă dreptul posesorului contra avalantului la îndeplinirea actelor necesarii pentru conservarea acțiunii cambiale (art. 297 alin. 3), și dacă prin propria sa neglijență îl privează de dreptul de incasare, posesorul pierde acțiunea contra avalantului.

Aceeaș decadență îl lovește și dacă întârziează a reclama contra avalantului până în ultima zi a celor cinci ani de prescripție, și astfel îl pune în imposibilitate de a exercita acțiunea de rambursare pentru care a dat avalul. Aceeaș soluțiune trebuie să i se aplice dacă a șters semnătura avalatului sau a unora din obligații anterioare, fiindcă ștergerea suprimă datoria cambială. Dacă pierderea e parțială, tot parțială va fi și decadența posesorului, astfel: dacă renunță la o ipotecă parțială sau neglijează de a retrage din falimentul avalatului dividendul lichidat creditorilor săi. În această privință, dreptul cambial este de acord cu dreptul comun: nu se poate face ca posesorul să suporte o daună mai mare decât aceea ce a suferit (art. 1682 c. civ.).

Asupra garanțiilor dobândite de posesor după aval, avalantul nu poate contă, fiindcă nu aceasta l-a decis atunci când a dat avalul; posesorul deci este stăpân să renunțe sau să dispună altfel, fără a prejudica creanța sa contra avalantului⁶⁾.

5) *Contra*: C. apel Neapole, 13 Noembrie 1894, *Foro-ital.* 1895, I, 801.

6) *Vivante*, t. III, No. 1235; *Cas. Neapole*, 30 Iunie 1897, *Foro-ital.* 1897, I, 1372. — *Contra*: *Cas. Neapoli* 9 Mai 1891, *Foro-ital.* 1891, I, 1286, care decide că:

«Subrogațiunea legală de care se ocupă art. 1108, se extinde la orice fel de garanție privitoare pe creditor în momentul plăței; deci, dătătorul de aval care plătește, este subrogat în ipoteca convenită posesorului cambiei contra debitorului principal, deși constituită după darea avalului.

«În adevăr, dacă efectul subrogațiunii este «de a pune pe terțiu ai cărui bani au servit la liberarea debitorului în locul vechiului creditor» și dacă «ea îl investește cu toate drepturile, acțiunile, privilegiile, ipotecile și cauțiunile...» (*Mourlon*, II, pag. 710, No.

15. *Raporturile dintre dătătorul de aval și avalat.* — Ce fel de acțiune este aceea a avalantului care a plătit suma din cambie? Este o acțiune cambială directă și de regres, după cum e făcută contra obligatului principal — acceptant sau emitent — sau contra obligaților pe cale de regres. Acțiunea cambială îmbracă caracterul nu dela persoana aceluia care o exercită, ci dela persoana contra căruia se exercită. Avalantul exercitând această acțiune, trebuie a fi considerat întocmai ca orice alt creditor cambial, ca un creditor autonom, invulnerabil de excepția pe care debitorul garantat ar fi putut să opună posesorului precedent; subrogațiunea sa, ca orice subrogațiune cambială, e determinată de cuprinsul titlului, fiindcă raporturile personale nu trec dela un posesor la altul⁷⁾.

Dătătorul de aval care a plătit cambia, are dreptul a cere dela avalat și dela obligații anterioare suma ce a plătit, fie că a tras o contra-cambie asupra unuia din aceștia (art. 344 c. com.), fie că a făcut direct acelorași remiterea titlului însoțit de documentele accesorii, fie că i-a chemat în judecată pentru plată. Pe lângă dreptul ce i se cuvine ca subrogat al posesorului precedent (art. 298 c. com.), el mai are și dreptul său propriu de a fi desdaunat cu spesele și interesele, justificându-le cu socoteala de întoarcere⁸⁾.

16. Un al doilea avalant poate garanta semnătura unui prim avalant. În atare caz, garantează plata cambii

1352), apoi trebuie să fie indiferent dacă garanția subsistă în momentul în care a fost dat avalul; importă numai ca dânsa să subsistă în momentul în care are loc subrogațiunea. Dealtfel, că acesta este momentul, pentru a determina în cari garanții s'a subrogat prin efectul plăței, rezultă din art. 1108 c. civ. «... în folosul aceluia care fiind el însuș creditor plătește altui creditor ce are *preferință*». Acest efect nu variază, fie subrogațiunea legală, fie convențională. Curtea adaogă: «În câmpul dreptului rezultă în mod indiscutabil efectul subrogațiunii legale în ipotecă. În adevăr, că ipoteca s'a constituit posterior avalului, aceasta nu ajută la nimic, căci nu trebuie să ne referim numai la art. 1670 cod. civil, ci la art. 1108 No. 3 acelaș codice, pentru a deduce că efectul subrogațiunii legale trebuie să cuprindă orice fel de garanție care este în posesiunea creditorului în timpul plăței făcută de fidejutor, fiindcă subrogațiunea având de efect ca acesta să asume drepturile creditorului satisfăcut, pentru a exercita regresul contra debitorului trebuie să poată să le ia așa cum sunt, în integritatea lor. Și nu trebuie să recurgem la art. 1682 c. civil, care prevede ipoteza în favoarea fidejutorului în cazul opus, adică că se găsească pierdute sau deteriorate garanțiile existente în timpul fidejusiunii, pe când în speță, nu că se tratează de liberațiunea fidejutorului pentru pierdere sau prejudiciul garanțiilor, ci s'a întâmplat o dobândire posteroară a ipotecei, de care fidejutorul profită prin efectul subrogării în persoana juridică a creditorului».

7) *Vivante*, t. III, No. 1235.

8) *Idem*, No. 1236.

către toți giratarii posteriori persoanei pentru care a fost dat avalul de către primul avalant. Dacă al doilea avalant plătește, el este subrogat în drepturile posesorului către primul avalant, către persoana pentru care acesta a dat avalul și către toți obligații anteriori. Se înțelege lezine că primul avalant care a plătit, nu se poate întoarce contra propriului său avalant, care e un obligat posterior: aceasta coincide cu regula care neagă debitorului orice acțiune contra propriului său fidejutor⁹⁾.

Mai mulți avalanți pot garantă pe același obligat cambial. Atunci, care din ei va plăti, este subrogat în drepturile schimbare ale posesorului contra persoanei avalate și obligațiilor anteriori. Însă nu are acțiune cambială de regres contra celorlalți avalanți pentru porțiunea lor respectivă. Legea cambială nu regulează această acțiune, a cărei natură depinde de raporturile fundamentale intervenite între coavalanți. Realitatea acestor raporturi determină exercițiul acestui drept de regres. Și prezumțiunea absolută și formală, scrisă în art. 297 cod. com., pentru protejuierea posesorului cambiei, poate să fie exclusă în raporturile dintre fidejutori, spre a stabili, de exemplu, că avalantul contra căruia se recurge pentru plată proporțională, a garantat obligațiunea avalantului care o cere, iar nu persoana pentru care a fost dat avalul¹⁰⁾. Când sunt mai mulți avalanți, obligațiunea lor este solidară către posesor, iar între ei este divizibilă, conform art. 1052, 1053 c. civil, între ei nefiind nici o solidaritate¹¹⁾.

18. Acțiunea avalantului care a plătit în contra emitentului avalat, este o acțiune directă sau de regres, și ca consecință, prescripția cincinală curge pentru avalant ca și pentru posesor, dela scadența cambiei, sau din momentul plății, care poate fi posterior scadenței?

Această chestiune este serios controversată în jurisprudența și doctrina italiană.

I-a opiniune.— Opiniunea care admite că această acțiune e de regres, și deci prezumția acțiunii avalantului curge din momentul plății, iar nu al scadenței cambiei, raționează în modul următor:

Avalantul care plătește cambia ajunsă la scadență, are două feluri de drepturi: *acțiunea de regres*, proprie tuturor garanților, regulată de art. 1669 c. civil, și care e aplicabilă și în materie comercială, conform art. 1 c. com.,

și *subrogațiunea în drepturile posesorului* contra avalantului și obligațiilor anteriori, subrogare prevăzută de art. 298 c. com. și 1670 cod. civil. Că, astfel fiind, prescripția de cinci ani, prevăzută de art. 949, No. 2 cod. com. pentru acțiunile derivând din cambii, nu se poate și *in caz de regres* și *in caz de subrogațiune*, să curgă tot din ziua scadenței, față de avalantul care plătește. În caz de subrogare, negreșit că prescripția începe dela data scadenței cambii, fiindcă avalantul intră în drepturile posesorului cambii și întocmai ca față cu posesorul, prescripția începe a curge de atunci și față de el. În caz însă de regres, prescripția va curge din momentul când avalantul a plătit, fiindcă atunci naște pentru el acțiunea și pentru cel garantat obligațiunea de a plăti. Se aplică în materie cambială, după această opinie, art. 1669 c. civil, și acest articol prevede acțiunea de regres cuvenită caucionătorului platnic contra debitorului principal, pe motivul că cazul acesta nefiind prevăzut de codul comercial, atunci, conform art. 1, același cod, devine aplicabil codul civil.

Un argument că prescripția începe din momentul plății, este ultimul alineat al art. 949, care zice că curge din ziua scadenței obligațiunii, nu zice referindu-se la No. 2 al acestui articol, care prevede prescripția cambiilor, că curge din momentul scadenței cambiei; or, dacă obligațiunea începe atunci când avalantul a plătit pentru emitentul avalat, deci și prescripția va începe tot din ziua aceea, adică din ziua plății, chiar când s'a făcut posterior scadenței, fiindcă acțiunea avalantului contra emitentului este de regres, iar nu o acțiune directă de subrogațiune, caz în care numai prescripția curge din momentul scadenței cambiei¹²⁾.

II-a opiniune.— Cei cari susțin că acțiunea dăătorului de aval care a plătit contra emitentului, este o acțiune directă, iar nu de regres, și deci prescripția de 5 ani curge din ziua scadenței, chiar dacă avalantul ar fi

12) Vivante, când e vorba de raportul dintre avalant și avalat, susține că avalantul care a pierdut acțiunea cambială prin neobservarea termenelor, poate uză contra avalantului de acțiunea pe care dreptul comun o oferă garantului, supusă prescripției de 10 și 30 ani, după natura comercială sau civilă a garanției. Forma cambială, zice el, acoperă, însă nu distruge raportul de mandat, de cont-curent, de gestiune utilă, care a dat loc la obligațiune și la plata datoriei altuia: dispărând forma, care de regulă nu produce novațiunea afacerii fundamentale, aceasta reinviază pentru a regulă raporturile contractanților (Vivante, t. III, No. 1233. Vezi și *Foro-ital.* 1896, I, pag. 681, nota 1, unde se citează jurisprudențe în acord cu Vivante).

9) Vivante, t. III, No. 1239.

10) Idem, No. 1240.

11) Vidari, t. VII, No. 6827.

plătit-o în urma acesteia, aduc următoarele argumente, cari ni se par că sunt cu totul fondate.

În adevăr, eroarea opiniei contrarii rezidă în aceea că voește să aplice legea civilă, și anume art. 1669, la relațiunile cambiale, sub motiv că cazul acesta nu e prevăzut de codul comercial, caz de regres ce caucionatarul care îl plătește — deci și avalantul care nu e altceva decât un garant — îl are contra celui garantat. Însă se uită că avalantul care plătește și la rândul lui execută pe emitentul pe care l-a avalat, nu exercită acțiunea de regres, ci exercită acțiunea pe cale directă, în baza cambiei ce posedă, tocmai precum ar fi făcut primitorul. Dătătorul de aval, conform art. 297 c. com., ia asupra sa îndatoririle persoanei garantate și se găsește față de creditor în poziția juridică a garantatului; așa că dacă contra persoanei garantate nu e necesar a se face acte de conservarea acțiunii cambiale, nu e necesar nici contra avalantului. Este, cu alte cuvinte, aci principiul riguros al solidarității. Dar chiar legea comercială, prin art. 298, spune clar că dătătorul de aval care plătește cambia scăzută, este *subrogat* în drepturile posesorului contra persoanei pentru care a dat avalul și obligații anteriori. Așa că este vorba de subrogare, nu de regres, adică este vorba de transferarea integrală dela purtătorul cambiei la avalant a tuturor acțiunilor și drepturilor în starea în care se găsește, care exercitându-se pentru obținerea datoriei stinse, nu poate să-i denatureze fundamentul și mai puțin caracterul cambial.

La argumentul că trebuie aplicat art. 1669 cod. civil, fiindcă cazul acesta nu e regulat de codul comercial, răspundem că, deși prin art. 276 c. comercial se referă la avalul prestat, în materie cambială se referă la ideea de garanție. În adevăr, avalul este o fidejusiune, însă o fidejusiune cambială și deci solidară; că deși i se aplică principiile fidejusiunii, însă întru atât întrucât nu se prejudiciază în nimic aceea ce e sancționat pentru cambii; or, prin art. 298 c. com. este expres prevăzut ideea subrogațiunii, și n'avem de ce să vedem aci regresul din art. 1669 c. civil, când e unanim admis în jurisprudență că se aplică legea comercială atunci când dispune asupra unui caz, iar nicidecum legea civilă; că, mai mult, regresul din art. 1669 c. civil prevede ipoteza mai simplă a executării fidejursorului, iar aplicabil ar fi art. 1670, care se raportă, cași art. 298 cod. com., la transmiterea tuturor drepturilor dela creditor la garant. În cât se vede destul de clar că cade ideea de dublă ordine de drepturi

ce s'ar cuveni avalantului ce a plătit, adică un drept de regres după dreptul civil (art. 1669) și un drept de subrogațiune după dreptul comercial și civil (art. 298 cod. com. și 1670 cod. civil).

Dat fiind dar că aci domnește ideea subrogației avalantului în drepturile creditorului și posesiunea titlului cambial transmisă avalantului, îl îmbracă cu acțiunea derivând din cambie, nu e îndoială posibilă că și el e supus dispozițiunilor art. 949 No. 2, care se extinde în mod taxativ la toate acțiunile directe cari derivă din cambii, pe când pentru cele de regres există dispozițiunile art. 345 și 350 c. com.; astfel că dispozițiunile ultimului alineat din art. 949 formând un tot cu No. 2 al aceluiaș articol și raportându-se la *scadența obligațiunii*, nu se poate să nu aibă în vedere decât scadența aceluși titlu formal din care derivă orice alt raport de credit și debit.

Dealtfel, cum s'ar putea admite ca dispozițiunile edictate de legea cambială, influențată mai mult decât oricare alta de considerațiuni de ordine publică, să rătăcească în incertitudine, așa că fiind vorba de prescripțiunea acțiunilor și de punctul său de plecare, acest punct să fie nesigur, eventual, ca acela al momentului plății cambiei. Dar nici legea nu putea admite să curgă termenul prescripției dela epocă deosebite de cele arătate în titlu, fiindcă s'ar fi lăsat deschisă calea arbitrarilor extensiuni a periodului prescripțiunii din cauza lipsei de plată.

În fine, deși în art. 949 ultimul alineat s'a întrebuițat fraza «dela *scadența obligațiunii*», cu aceasta însă nu se afirmă că curge prescripția în favoarea avalantului din ziua plății, pentru simplul motiv că ultimul alineat al articolului fiind relativ la No. 2, prin expresiunea generică de «obligațiune, a voit să coprindă acțiunile ce au a scădea ale cambiilor și cecurilor; și n'ar fi uzat cu cuvântul generic, dacă s'ar fi tratat numai de acțiunile derivând din cambie; iată dar care e explicația cuvântului «obligațiune»¹³⁾.

Cu aceasta, am terminat această materie regulată în mod foarte simplu și clar de legiuitor, prin patru articole, dar care, cu toate acestea, din cauza legăturai ce avalul are cu fidejusiunea și cu materia cambială, a dat naștere le o mulține de chestiuni și dificultăți, pe cari, pe cât ne-a fost cu puțință le-am expus spre a fi de folos interpreților și judecătorilor.

C. N. TONEANU

13) Cas. Torino, 7 Febr. 1896, *Foro-ital.*, 1896, I, 681.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 14 Februarie 1911

Președinta d-lui I. Duca, consilier

Olga Ritoride cu Al. Ioachim și Creditul funciar urban
din București

URMĂRIRE IMOBILIARĂ. — COMANDAMENT. — PERIMARE. — ACT
ÎNTRERUPTIV. — IPOTECĂ. — INSCRIȚIUNE. — ART. 500 ȘI 514 PR.
CIVILĂ.

URMĂRIRE IMOBILIARĂ. — CREANȚĂ IPOTECARĂ. — INSCRIȚI-
ȚIUNE LUATĂ PENTRU JUMĂTATEA IMOBILULUI. — DEPUNERE DREPT
PREȚ. — ART. 552 PR. CIVILĂ.

1° Act cu efect întreruptiv de perimare în pro-
cedura urmăririi silite, este numai actul care ur-
mează după comandament, adică procesul verbal
de situația imobilului, deoarece numai prin facerea
acestui act de procedură creditorul care urmărește
arată intențiunea de a persista în urmărirea ce face.

Cererea de reînnoirea comandamentului, făcută
înainte de expirarea termenului de șase luni, nu
este un act întreruptiv în sensul art. 500 din pro-
cedura civilă.

2° Creanțele ipotecare se pot depune ca preț
pentru valoarea întregă, chiar când ele au fost
înscrise pentru jumătate din imobil.

No. 22. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de Olga
Ritoride contra ordonanței de adjudecare No. 7950 din
1910, a tribunalului Ilfov, secția de notariat, dată în ur-
mărirea exercitată asupra imobilului debitorului C. Va-
siliu, adjudecat asupra creditorului Al. Ioachim.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză; d-l N.
Papadat, avocatul recurentei, în dezvoltarea motivelor de
casare; d-l avocat C. Panaitescu, din partea Creditului
urban din București; d-l avocat D. Neagu, pentru inti-
matul Al. Ioachim, în combateri.

Curtea, deliberând,
Asupra motivului I de casare:

I. «Exces de putere și rea interpretare a art. 514 combinat cu
art. 500 și 257 pr. civ. Intr'adevăr: în conformitate cu art. 552
din pr. civ., în calitate de creditoare a d-lui C. Vasiliu, am con-
testat d-lui A. Ioachim, adjudecatorul definitiv, dreptul de a de-
pune creanțele sale, drept preț, de oarece, cele două creanțe de-
puse nu puteau fi nici ipotecare, nici în rang util și necontestat,
și pentru acestea am invocat art. 514 pr. civilă și am dovedit că
acele două creanțe sunt făcute în urma transcrierii comandamen-
tului ce adresasem debitorului meu C. Vasiliu, și conchideam că
acele creanțe sunt nule și neopozabile mie; tribunalul prin sentința
cu No. 296 din 1910 deși recunoaște că acele două creanțe de-
puse ca preț de d-l Al. Ioachim au luat naștere înăuntrul ter-
menului de șase luni dela data comandamentelor mele, susține că
comandamentele repetate, cel de al doilea, nu ar echivala cu un
act de procedură în sensul art. 500 pr. civ. pentru a întrerupe pe-
rimăriunea celui dintâiu, și pune ca principiu că: singurul act de
procedură întreruptiv de perimare al comandamentului nu ar putea
fi decât cererea pentru facerea procesului-verbal de situație. Ju-
decând astfel tribunalul dă o greșită interpretare art. 500 pr. civ.

pentru că acest articol nu limitează actul întreruptiv de perimarea
unui comandament numai la cererea facerii procesului-verbal de
situație, din contra art. 500 vorbește de orice act de procedură, și
este necontestat că facerea unui nou comandament, este prin ex-
celență un act de procedură cu caracter contradictoriu în sensul
articolului 157 pr. civ. În acest sens e practica tuturor tribunale-
lor din țară. A admite teoria de acum a tribunalului, ar însemna
a adăoga la lege, adică la art. 500, ceea ce constituie un exces de
putere.»

Având în vedere că, din ordonanța de adjudecare, re-
zultă că se adjudecă definitiv asupra lui Al. Ioachim, imo-
bilul lui C. Vasiliu urmărit de creditoarea acestuia, re-
curenta, Olga Ritoridi;

Considerând că, din zisa ordonanța de adjudecare, mai
rezultă că recurenta a făcut contestațiune la depunerea
prețului de către adjudecatorul Al. Ioachim pe motiv că
cele două creanțe ipotecare înscrise: una la 7 Aprilie
1907 și alta la 15 Octombrie 1907 sunt nule conform
art. 514 pr. civ., fiind făcute după transcrierea coman-
damentelor ordonate cu ocazia cererii de punere în vân-
zare a imobilului;

Considerând că, din actele dosarului se constată că
contestatoarea Olga Ritoride, a cerut la 24 Noembrie
1906 facerea comandamentului, care comandament a fost
făcut și transcris; că, acest comandament expirând la
24 Mai 1907, a cerut facerea unui nou comandament,
după care, înainte cu câteva zile de a expira acest co-
mandament, adică în Noembrie 1907 a cerut din nou
punerea în vânzare și prin urmare a făcut un nou co-
mandament, care, în fine, înainte de expirarea celor 6
luni a fost urmat de procesul-verbal de facerea situației;
că, inscripțiile celor două acte de creanță, contestate,
fiind luate: unul, în intervalul celor șase luni ale pri-
mului comandament, iar altul în intervalul celor șase
luni ale celui de al doilea comandament, recurenta sus-
ține prin motivul de casare că aceste inscripțiuni sunt
nule de drept conform art. 514 pr. civilă;

Considerând că, conform cu art. 510 pr. civilă, co-
mandamentul care n'a fost urmat de un act de proce-
dură în termen de șase luni dela comunicarea lui, se
perimă; că, prin act de procedură cu efect întreruptiv în
sensul acestui articol, se înțelege numai acel act care în
procedura urmăririi silite urmează după comandament,
adică procesul-verbal de situațiunea imobilului, deoarece
numai prin facerea acestui act de procedură, creditorul
care urmărește, arată intențiunea de a persista în ur-
mărirea ce face;

Că, nu se poate admite că numai cererea de reînnoire
a comandamentului făcută cu câteva zile înainte de ex-
pirarea celor șase luni, întrerupe perimarea, deoarece,
pe de o parte, în fiecare urmărire nu există decât un
singur comandament, iar pe de alta, prin reînnoirea ne-
încetată a comandamentelor, s'ar ajunge să se lovească
de o indisponibilitate continuă imobilul urmărit;

Considerând că, tribunalul judecând că perimarea co-

mandamentului n'a fost întreruptă prin reînnoirea sa și dar, că un astfel de comandament a fost inoperant spre a anulă inscripțiile ipotecare luate în cursul său, cu drept cuvânt a validat inscripțiile ipotecare, fără a violă art. 500 și 514 pr. civ.;

Că, dar, motivul de casare urmează a fi respins ca nefondat.

Asupra motivului II de casare :

II. «Exces de putere, eroare grosieră de fapt și nemotivare.

«In subsidiar, prin al III motiv de contestație am cerut și susținut că cele două creanțe grevează imobilul numai pentru jumătate, dovedind acest lucru cu conținutul textului actelor, a cererilor de inscripțiuni și a ordonanțelor de inscripțiune. Cu toate acestea tribunalul cu exces de putere, neținând seamă de specificarea și individualizarea inscripției ipotecare clare și categorice, extinde efectele ipotecei și pe jumătatea imobilului neipotecat și, ca să ajungă la acest rezultat, afirmă că un proces ar fi existat pentru imobilul în chestiune. Că procesul s'a terminat, că condiția s'a îndeplinit, fără să motiveze cum și în ce constă condiția și acel proces, în ce mod s'a terminat procesul, dar mai ales în ce mod s'a îndeplinit condițiunea; astfel că, din acest punct de vedere, dă o hotărâre nemotivată și absolut în contradicție cu realitatea».

Având în vedere că tribunalul constată, că deși cererile de inscripție ale ipotecilor mai sus arătate, au fost numai pentru jumătate din imobilul urmărit, totuș din conținutul actelor de ipotecă rezultă că întreg imobilul era afectat de ipotecă; că, în așa caz, tribunalul cu drept cuvânt a hotărât ca creanțele să fie depuse drept preț în întregime, iar nu pe jumătate din valoarea lor;

Că, dar, și acest al doilea motiv urmează a fi respins ca nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 12 Maiu 1910

Președinta d-lui N. Budișteanu, președinte

M. B. Brăt cu Ana M. Papamih

OBLIGAȚIUNE.— CAUZĂ.— CONDIȚIE DE VALIDITATE.— PROBAȚIUNE.— ART. 966 C. CIV.

DONAȚIUNE.— LIBERALITĂȚI FĂCUTE ÎNTRE SOȚI.— NULȚATE.— REVOCAȚIUNE.— ART.— 937 ȘI 940 C. CIVIL.

1° Orce obligațiune trebuie să fie întemeiată pe o cauză care este o condițiune esențială de validitate. Dacă cauza nu a fost anume arătată în act, ea poate fi stabilită prin orice alte mijloace de probațiune.

2° Liberalitățile dintre soți, nule când sunt dezghizate sub forma unui contract cu titlu oneros, sunt în orice caz revocabile, și cererea de restituire constituie în mod evident o revocațiune.

No. 711. — S'a prezentat oponentul M. B. Brat, prin d-l avocat N. Polizu-Micșunești, și intimații în persoană.

Curtea,

Având în vedere cererea făcută de Ana M. Papamih, prin petiția înregistrată la No. 1029 din 27 Octombrie 1908 înaintea tribunalului Ilfov secția I prin care îl

cheamă în judecată pe fostul său soț M. Brăt și cere suma de 50.000 lei ce datorează în baza unui act de ipotecă;

Având în vedere și cererea reconvențională făcută de M. Brăt prin petiția înregistrată la No. 1044 din 30 Octombrie 1908 prin care tinde a se declară nul actul de ipotecă autentificat de tribunalul Ilfov la No. 4072 din 1905 înscris la acelaș tribunal la No. 273 din acelaș an, pe motiv că acea convenție este lipsită de cauză;

Având în vedere apelul făcut în termen de ambele părți precum și opozițiunea de asemenea în termen;

Având în vedere că, în anul 1902, d-ra Ana Stabendorff, azi d-na Ana Papamih, se căsătorește cu M. Brăt, iar socrul său nu-i constituie nici-o dotă, dar îi promite că'l va ajuta în timpul căsătoriei;

Că, în interval de 3 ani, îi trimite lui Brăt suma de 50.000 lei, lucru ce este recunoscut de acesta; ba încă dă fostei sale soții Ana Papamih o asigurare ipotecară în al III rang asupra moșiei Surlari, cu termen de 10 ani, pentru restituire și fără dobândă în acest interval;

Considerând că, stipulațiunea neplății de dobândă se explică prin răspunsurile lui M. Brăt la interogatorul ce'i s'a făcut la tribunal, căci el declară că a primit această sumă, ca un fel de dotă, adică ca un aport matrimonial din al cărui venit se vor întreține sarcinile căsătoriei, aducând și soția partea sa contribuitoare, de aceea soțul eră scutit de a plăti vre-o dobândă soției sale la capitalul pe care-l primise și pe care-l întrebuință în propriul său profit;

Considerând că, desfăcându-se căsătoria dintre Brăt, și fosta sa soție, acest capital nu mai are rațiune ca să mai rămână în mâinele lui M. Brăt, care pe viitor îl deține fără nici-o cauză;

Considerând că, în actul ipotecar nu se spune că suma a fost împrumutată lui M. Brăt, și că prin urmare el aveă dreptul să se folosească cu acel capital în timp de 10 ani și fără dobândă;

Considerând că este adevărat că orice obligație trebuie să aibă o cauză, aceasta este o condițiune esențială a validității obligațiunilor;

Considerând că, deși cauza nu este arătată în actul de ipotecă, însă ea se poate stabili prin alte mijloace de probă, și, în speță, M. Brăt la răspunsul său la interogatoriu ascultat, a arătat care este cauza obligațiunei sale, și aceasta este că a primit această sumă ca un fel de dotă și prin urmare el este obligat la restituire;

Considerând că, degeaba d-l M. Brăt se încearcă a sfărâma efectele mărturisirii sale proprii prin un contra-interogator făcut d-nei Ana Papamih, căci el nu poate infirma ceea ce el însuș a aprobat;

Că, pe de altă parte, există o contradicție între răspunsurile date la interogator ale lui M. Brăt, și acele ale d-nei Ana Papamih, căci pe când unul susține că a dat banii cu împrumut, celalt probând că i-a primit ca un fel de dotă; de aci rezultă că părțile nu s'au înțeles asupra cauzei convențiunei și prin urmare convențiunea nu s'a format pentru că nu există concursul părților asupra condițiunilor esențiale ale convențiunei; deci lucrurile trebuie puse în starea lor primitivă, și fiecare trebuie să restituie ce a primit;

Considerând însă că, tot asemenea, este indiferent de a se ști dela cine soțul a primit acești bani, împrejurarea că banii au fost trimiși de socrul său nu poate infirmă obligațiunea ce el și-a luat față de soție de a-i restitui acești bani, pe care îi primise ca dotă și prin

urmare dacă i-a primit ca dotă i-a primit pentru soție, chiar dacă un terțiu ar fi făcut această plată, și aceasta cu atât mai mult cu cât socrul dă declarație scrisă și subscrisă de dânsul, prin care declară că banii erau ai fiicei sale, și prin urmare d-l Brăt este la adăpostul oricărei alte cereri de restituire din partea d-lui Stablen-dorff;

Considerând că, d-l Brăt nu poate invoca termenul de 10 ani prevăzut în actul de garanție nici dispensa de dobânzi, căci pe lângă motivul mai sus arătat, această folosință a capitalului de 50.000 lei în timp de 10 ani, și cu dispensa de a plăti vre-o dobândă, constituie un avantaj în profitul soțului după desfacerea căsătoriei, fără nici un echivalent în schimb, adică o adevărată liberalitate, care pe lângă că este nulă, pentru motivul că s'ar fi deghizat sub aparența unui act cu titlu oneros, sub forma unui contract de împrumut, după cum pretinde d-l Brăt, (art. 940 c. civ.) pe lângă că donația este nulă și pentru vicii de formă, dar mai este în orice caz revocabilă (art. 937 c. civ.) și cererea în restituțiunea capitalului constituie într'un mod evident o revocațiune a avantajului creat d-lui M. Brăt;

Considerând că d-l M. Brăt nu poate fi bine venit când susține astăzi că actul de ipotecă ce a dat fostei sale soții ar constitui în sens invers o donație deghizată din parte-i, căci pe lângă că în fapt se dovedește cu recipisele poștei și cu ordinele bancherilor, că dânsul a primit această sumă, dar mai avem și propria sa mărturisire când declară la interogator, că a primit această sumă ca dotă și prin urmare cauza înscrisului ipotecar este în primirea acelor bani, iar nu în scop de a face o liberalitate fostei sale soții;

Că, în fața propriei mărturisiri a lui M. Brăt, cererea de a se asculta martori spre a dovedi că acei înscris constituie o donație deghizată devine inutilă.

Pentru aceste motive, respinge opoziția.

Semnați: N. Budișteanu, V. Antinescu, D. N. Mavrodin,
D. Florescu.

JUDECĂTORIA URBANĂ OCOLUL I GALAȚI

Audiența dela 27 Februarie 1910

Judecător, I. I. Cetățianu

I. Silvestru cu N. I. Moroianu

TITLU LA PURTĂTOR.—CUPONUL DE RAMBURS ÎN CONTRACTUL DE TRANSPORT.—POSSIBILITATEA POPRIREI LUI.—ART. 1096 C. CIVIL.

1° Caracteristica unui titlu la purtător nu este denumirea lui, ci împrejurarea că el dă naștere la obligațiuni literale și autonome. Scopul creării lui este de a circula cu multă înlesnire.

2° Cuponul de ramburs nu se transformă în titlu la purtător din simpla împrejurare că, după regulamentul de transport, Calea ferată nu-i datoare să se încredințeze de identitatea expeditorului, ci privește pe aducătorul cuponului de ramburs ca în drept a primi rambursul, pentru că deținătorul nu poate avea un drept autonom, ci vine cu drepturile expeditorului.

3° Clauza din regulamentul de transport relativă la cuponul de ramburs, nu-i obligatorie; ea consti-

tuind o simplă favoare pentru a ușura operațiunile cu achitarea rambursului.

Judecata,

Având în vedere contestația făcută de Iorgu Silvestru la poprirea cerută de N. I. Moroianu și efectuată de comisarul de urmărire local, prin procesul-verbal dresat la 5 Decembrie 1909;

Având în vedere că, din dosar, se constată că N. I. Moroianu, pornind acțiune contra lui I. Rădulescu, a cerut și înființarea unei popriri asupra rambursului de 200 lei, plătit de Matei Teodorescu pentru I. Rădulescu, și cari bani sunt deținuți actualmente de casierul gărei No. 8 din Galați; că, această poprire fiind efectuată, contestatorul Iorgu Silvestru, prezentând scrisoarea de trăsură și cuponul de ramburs, a cerut admiterea contestației, pe motiv că acest cupon de ramburs fiind un titlu la purtător, stabilește prin această deținere că dânsul e creditorul rambursului, și ca atare nu se poate popri;

Având în vedere că, în sprijinul teoriei sale, s'a referit la dispozițiunile din regulamentul de transport, după care Calea ferată nu este datoare a constată identitatea persoanei predătorului și privește pe aducătorul duplicatului scrisoarei de trăsură și a cuponului de legitimație ca în drept de a ridica rambursul, susținând că din această dispozițiune rezultă natura de titlu la purtător a cuponului de ramburs;

Considerând că, în principiu, atât titlurile la purtător cât și creanțele chirografare, pot forma obiectul unei urmăriri silite, pentru că și unele și altele fac parte din gajul comun al creditorilor, așa că distincția n'are importanță decât din punct de vedere al procedurii de urmat: dacă este un titlu la purtător, procedura va fi aceea a urmăririi bunurilor mobiliare aflate în posesia debitorului; dacă este o creanță obișnuită, procedura va fi aceea a poprirei;

Așa dar, chestiunea pe care judecata este ținută s'o rezolve azi, e aceea de a se ști dacă cuponul de ramburs care însoțește expedierea mărfii, constituie un titlu la purtător, pentru că în asemenea caz greșită a fost înființată poprirea asupra lui;

Având în vedere că, ceea ce caracterizează un titlu la purtător nu este această denominațiune, ci împrejurarea ca el poate da naștere la obligațiuni literale, adică cari să ia naștere din însuș înscrisul care constată obligațiunea, precum și autonome una de alta; că, dacă privim scopul pentru care aceste obligațiuni sunt create, ușor se vede că este acela de a putea circula cu multă înlesnire;

Că, examinând în speță natura cuponului de ramburs, vedem că într'ânsul se prevede numele expeditorului, adică al creditorului în drept să primească rambursul, ceea ce îl face asemănător oricărei creanțe chirografare; iar pe de altă parte, debitorul, adică Calea ferată, nefiind datoare să se încredințeze despre identitatea expeditorului, ci privind pe aducătorul cuponului de ramburs și a

scrisoarei de trăsură ca în drept a primi rambursul, pare că-l apropie de titlurile la purtător, știut fiind că altfel, după principiile generale, plata nu poate fi valabilă decât făcută creditorului sau mandatarului său (art. 1096 c. civ.);

Totuş această ultimă împrejurare n'ar fi suficientă pentru a transforma cuponul de ramburs în titlu la purtător;

Mai întâiu, deţinătorul cuponului, în ipoteză că s'ar prezentă să incaseze rambursul altă persoană decât expeditorul, nu poate avea un drept autonom, ci vine îmbrăcat cu drepturile expeditorului, și dacă Calea ferată ar putea bunăoară să opue o compensație expeditorului, cu acelaș succes o va opune prezentatorului pentru incasarea rambursului, oricine ar fi el. Inșă această împrejurare e de natură a depărta cuponul de ramburs din grupa titlurilor la purtător, este posibilitatea de a da naștere la obligații autonome; că, apoi, prin emiterea cuponului de ramburs nici nu se voiește a se creea un titlu de credit și circulațiune, scop pentru care se creează un titlu la purtător sau la ordin, ci se urmărește numai o înlesnire ce se acordă bunăoară vânzătorilor pentru a lua prețul sau parte din preț, odată cu remiterea mărfii cumpărătorului, prin mijlocul contractului de transport;

Considerând că, în ceea ce privește clauza conținută în regulamentul de transport, după care Calea ferată nu este datoare a constata identitatea expeditorului și a semnăturii lui de primirea rambursului, observăm că aceasta nu constituie o obligațiune, ci un drept sau mai bine zis o favoare creată pentru a ușura operațiunile cu achitarea rambursului, ceea ce ar însemna că dacă s'ar face vre-o opunere la plată, Calea ferată ar fi în drept, spre a nu înlesni fraudarea adevăratului proprietar, să ceară înfățișătorului, — când e altul decât expeditorul — ca să și legitimizeze drepturile sale, ceea ce n'ar putea să o facă decât dovedind existența unei cesiuni în regulă;

Că, din cele ce preced, rezultând că cuponul de ramburs este o creanță numai în favoarea expeditorului, ca atare nu-i un titlu la purtător și deci poate forma obiectul unei poprii;

Că, contestatorul de azi, pentru a triumfa în contestația sa, trebuie să stabilească cesiunea lui printr'un act de cesiune, notificat debitorului sau acceptat în act autentic anterior poprii, iar nu prin simpla deținere materială a cuponului de ramburs.

Pentru aceste motive, respinge contestația.

Jude, Ion I. Cetățeanu.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL COMERCIAL AL SEINEI

— 4 August 1910 —

Președinta d-lui Marlaud, președinte

DOL ȘI FRAUDĂ. — FALSĂ CALITATE. — CONTRACT «INTUITU PERSONAE».

BANCĂ. — BANCHER. — OPERAȚIUNI DE BURSĂ. — LICHIDARE DIN OFICIU.

1° Intrebuințarea unui nume fals sau unei calități false, nu constituie un fapt dolosiv de natură a determina anularea unui contract, decât în cazul când obligațiunea a fost contractată *intuitu personae*, și când este stabilit că, fără manorerile incriminate, consimțământul nu s'ar fi dat.

2° Nu este tot astfel în materie de operațiuni de bursă tratate cu un bancher sub o firmă chiar inexactă, atunci când clientul a efectuat cu acelaș bancher, prezentându-se sub aceeaș denumire, alte operațiuni, cari au dat loc la ridicări de titluri și la remiteri de fonduri importante, a căror anulare nu o cere.

3° Acela care, în momentul operațiilor de bursă și al uzurilor cari impun regularea diferințelor în cele cinci zile de lichidare, n'a dat nici un răspuns înainte de ziua lichidării, cu toate invitațiunile repetate ce i s'au făcut și avertizamentele ce i s'au adresat, prevenindu-l că în lipsă de ordin precis, bancherul la care a operat va fi în necesitate de a lichida, conform uzurilor pieței între dătător de ordine și mandatar, trebuie a fi considerat ca și cum ar fi autorizat, cel puțin în mod tacit, pe bancher de a uză după împrejurări de mandatul ce i s'a dat.

Bancherul, forțat de a plăti în contul clientului său într'un termen foarte scurt, este, prin urmare, în drept de a lichida poziția acestuia din urmă.

(Din *Bulletin des sommaires*, II, 1911).

Observațiune. — Este știut că eroarea asupra persoanei nu atrage anularea convențiunei. Această regulă suferă însă excepțiune în contractele cari sunt făcute în considerațiunea unei persoane, *intuitu personae*. (V. Baudry-Lacantinerie et Barde, *Des obligations*, 3 ed., t. I, p. 108 și urm.; D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. V, p. 51, text și note).

În ce privește operațiunile de Bursă și în special epoca când trebuie a se face lichidarea în materie de târguri cu termen, a se vedea *Rép. gen. du dr. fr.*, v^o *Agent de change*, No. 361 și urm.; *Pand. Rép.* v^o *Agent de change*, No. 257 și urm. Comp. trib. com. Seine, 5 mars 1896 (*Le Droit*, 19 juin, 1896).

S. R.

BIBLIOGRAFIE

Procurile, Adeverirea actelor și Legea timbrului, de George D. Nedelcu. — O broșură în 8° de 56 pagini. Atelierele grafice Socec et Comp., Societate anonimă. București, 1911. Preț 2 lei.

Broșura publicată sub titlul de mai sus, coprinde interesantul studiu al d-lui George D. Nedelcu, a cărui încheere, apărută în coloanele *Dreptului*, este cunoscută cititorilor noștri.

În această lucrare, distinsul director al afacerilor judiciare din Ministerul justiției, a căutat să risipească confuziunea ce unele autorități judecătorești și administrative fac între procură și contractul de mandat, față cu legea timbrului, prinzând și închegând, după cum zice în prefață, legătura istorică a adeveririi actelor și a înființării taxelor de timbru și înregistrare în țara noastră.

Acest studiu se întemeiază pe documente și observațiuni cari merită a fi cunoscute. De aceea îl recomandăm cu deosebire atențiunei cititorilor *Dreptului*.

S. R.